

821.135.1

scriitori
români
contemporani

16 PROZATORI DE AZI *.lit*

DIANA BĂDICA
LAVINIA BRANIȘTE
VITALIE CIOBANU
DAN COMAN
BOGDAN COȘA
AUGUSTIN CUPȘA
TUDOR GANEA
ADELA GRECEANU
MIHAI MATEIU
IOANA NICOLAIE
VERONICA D. NICULESCU
COSMIN PERȚA
BOGDAN RĂILEANU
CORINA SABĂU
SEBASTIAN SIFFT
TATIANA ȚÎBULEAC

Volum coordonat de Andreea Răsuceanu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu
Prelucrări digitale: Dan Dulgheru

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2018

ISBN 978-973-50-6290-3
Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României.

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

Cuvânt înainte

Am gândit antologia de față ca pe una în care cititorul de astăzi să regăsească, în același loc, o serie din cei mai buni prozatori contemporani, să poată lua contact cu scrisul lor și să decidă dacă vrea să le caute mai departe romanele, volumele de proză scurtă etc. Am ales fie autori care au publicat recent cărți cu ecouri bune din partea criticii, dar și a publicului, fie prozatori care au scris la un moment dat o carte valoroasă, s-au afirmat, apoi s-au retras din prim-planul vieții literare – pe aceștia i-am provocat să răscolească prin sertarele lor cu literatură și să scoată la iveală fragmente din textele la care lucrează. Câteva voci sunt deja consacrate, confirmate prin apariția mai multor volume care au avut parte de o bună receptare în presa culturală, de premii și distincții. Alți autori sunt la început de drum, proaspăt debutați cu romane sau volume de povestiri, care au avut de asemenea parte de o bună primire. Textele lor sunt diferite și ca formulă, și ca tematică, și rezervă nu de puține ori adevărate surprize. Scopul a fost de a oferi un eșantion reprezentativ din proza care se scrie astăzi, cu principalele ei tendințe, o proză din ce în ce mai diversă și mai plină de provocări. De altfel, un criteriu important al selecției textelor din antologia de față a fost diversitatea. Dacă cineva ar trage linie la sfârșitul lecturii și ar

încerca să distribuie tematic textele, ar descoperi probabil temele principale care îi preocupă astăzi pe prozatorii români, precum și o serie din principalele semnalmente ale literaturii recente: printre acestea, o reevaluare a poveștii, opțiunea pentru narațiuni elaborate, a căror acțiune e situată în spații dintre cele mai diverse, de la cele rurale sau aparținând micilor orașe de provincie, cu aerul lor patriarhal, la mediile creatoare de angoasă ale firmelor sau corporațiilor, exprimate în moduri foarte personale, de voci distincte, cu o amprentă inconfundabilă. Unele dintre texte sunt incursiuni în comunismul românesc, în atmosfera claustrantă a unei fabrici, sau în universul violenței arbitrare din școlile românești, ori al privațiunilor de tot felul dinainte de '89. Altele se concentrează exclusiv asupra unor trăiri interioare, sunt sondări ale unor conștiințe alienate, rupte de exterior din pricina bolii, a însingurării, a nebuliei, povești de dragoste sau despre relațiile complicate din interiorul unei familii, care uneori frizează patologicul. Aproape toate prozele din carte sunt inedite, unele sunt scrise special pentru acest volum, motiv pentru care le mulțumesc autorilor și sper, totodată, să fi fost și pentru ei un bun prilej de a se reactiva, de a se întoarce la scris. Unele sunt fragmente de roman, din cărți cărora le prevăd un viitor promițător, alese astfel încât să alcătuiască povești coerente, cu început și sfârșit, din care cititorul să-și poată forma o imagine despre cum se scrie astăzi, lăsându-se cucerit de literatura recentă, cea care, așa cum o spune și motto-ul colecției „Scriitori români contemporani“, dă pulsul lumii în care trăim.

Volumul de față aduce înaintea cititorilor prozatori ale căror merite literare sunt evidente. Pentru a da doar câteva exemple: *Mutele*, textul Adelei Greceanu, e un decupaj – fin, făcut cu precizie chirurgicală, cu amănunte de mare subtilitate – din existența unei familii asupra căreia planează suspiciunea unui incest; odată instalat hybrisul, lucrurile nu pot evolua decât spre dezastru – nu unul brusc și definitiv, ci unul care

se insinuează, treptat și inevitabil, și cu atât mai dramatic, în existența tuturor. Cele două povestiri ale Ioanei Nicoalea, cu ecouri din recentul ei roman *Pelinul negru*, sondează universul copilăriei în mediul ostil, cu legi aberante, din comunism. Corina Sabău semnează și ea un text puternic, parte dintr-un viitor roman, cu titlul provizoriu *Și se auzeau greierii*, despre viața femeilor în comunism și lumea decreteilor. Fragmentul dintr-un roman în lucru al lui Tudor Ganea anunță o schimbare de registru – textul acestuia, intitulat *Iod*, cred că va arăta și alte valențe ale scriiturii unuia dintre prozatorii tineri cu un traseu al afirmării fulminant – iar schimbarea nu poate fi decât benefică. O autoare care a publicat, la scurtă distanță unul de altul, două romane a căror formulă plină de originalitate și forță i-au adus aprecierea criticilor este Tatiana Țibuleac, prezentă aici cu un text care dă seamă de aceste calități. Un alt autor care a avut un debut remarcabil e Bogdan Răileanu, inclus în antologia de față cu două proze scurte ilustrative pentru talentul literar pe care criticii l-au remarcat încă de la prima lui carte, un volum de povestiri. Ulterior, Bogdan a dovedit că poate crea și narațiuni mai ample, cu construcții elaborate, publicând și un roman, *Dinții ascuțiți ai binelui*. Augustin Cupșa, autor al unui roman recent apărut (*Așa să crească iarba pe noi*), diferit ca tematică, dar și ca detentă de celelalte cărți ale lui, aici propune cititorului o proză atent lucrată, despre lumea artificială, înșelătoare care se creează în jurul unei scene filmate.

Prozatorii din această carte fac parte, fără îndoială, dintre vocile cele mai convingătoare ale momentului, chiar ținând cont de doza de subiectivitate inerentă alcătuirii unei astfel de antologii. Vă invit să îi citiți, să îi descoperiți și să le urmăriți traiectoria viitoare, fie și pentru că de multe ori literatura rămâne cel mai onest și mai adevărat martor al timpului care ne-a fost dat tuturor să-l trăim.

Andreea Răsuceanu

Fotografie din arhiva personală

DIANA BĂDICA (n. 1985, Slatina) a absolvit Psihologie și Asistență socială în cadrul Universității București. În 2012 a participat la primul curs de creative writing ținut de Florin Iaru și Marius Chivu. A colaborat la romanul colectiv *Moș Crăciun & Co.* (Editura ART, 2012) și a debutat cu volumul de poezie *Enșpe mii de dimineți* (Casa de pariuri literare, 2014). A publicat proză scurtă în revistele *Iocan*, *Familia* și *Observator cultural*, precum și articole în *Dilema veche* și *Decât o Revistă*.

Unfriend

Mama e pe Facebook de puțin timp. Când am primit *friend request*, am sunat-o să aflu ce s-a întâmplat.

— Nimic, ce să se întâmple? mi-a spus. Eram singura care nu avea cont, mă simțeam și prost când ieșeam cu fetele, stăteau cu telefoanele pe masă, vorbeau despre ce-a postat aia, ce-a făcut ailaltă. Eu nici nu-mi scoteam telefonul din geantă – cine mă caută pe mine?

— Eu, am zis.

— Tu ești tu, ce treabă am eu cu tine?

Deși face pe independenta, mama e altfel. Locuiește în apartamentul în care am crescut, în Slatina, un oraș pe care îl traversezi în juma' de oră, dacă nu te oprești să bei bragă în centru. Braga e cea mai proastă băutură răcoritoare pe care am băut-o vreodată, dar cofetăria la care se vinde e singura de dinainte de Revoluție, așa că lumea merge acolo din obișnuință. Braga, alvițele și torturile de înghețată sunt făcute după rețeta unui albanez de pe vremea comunistilor. Mai văd pe internet, din când în când, câte un articol despre cum a ajuns el în România, dar nu le citesc. Mama zice că mai bine să se scrie de albanez decât de Darius Vâlcov, fostul primar al orașului care a făcut închisoare pentru luare de mită și care, într-un sat fără canalizare și gaze de la noi

din județ, ascundea în podul unei case tablouri de Monet și Picasso. Când s-au descoperit toate astea, era ministrul Economiei, ceea ce a făcut-o pe mama să spună că întotdeauna ajungi rău când nu ești pregătit să faci o schimbare.

Slatina pare o stațiune balneară. Piatra cubică de pe trotuare, panseluțele plantate în centru, băncile de pe marginea drumului și esplanada te fac să te simți într-un oraș de pe Valea Oltului. Când iese cu prietenele ei, mama merge la unul dintre localurile de pe esplanadă, mereu la o masă cu vedere spre Olt. De acolo, mama postează cel puțin o dată pe săptămână o poză cu apusul, cu podul ori cu fântânile arteziene. La început am certat-o. Unele cadre nu erau bine făcute – voia să arate amurgul, dar în poză apărea și un pachet de țigări, un pahar de bere sau mâna cuiva. Am pierdut o seară întreagă analizându-i profilul și am observat că avea în listă mai mulți prieteni decât ar fi putut avea o femeie simplă din provincie. I-am dat un reportaj despre pericolele de pe internet, am inventat o poveste despre o cunoștință căreia îi spărseseră apartamentul după ce anunțase pe Facebook că e plecată de acasă pentru două săptămâni. Am amenințat-o că-i dau *unfriend* după ce-mi comentase *ești un geniu* la o poză banală cu o carte în mână. S-a supărat:

— Ție nu-ți convine nimic, mi-a spus. Nu-ți place cum mă îmbrac, cum mă tund – ce-ai cu ochelarii mei de soare?

— Sunt prea mari, atâta tot. Ochelarii nu trebuie să fie cât jumătate din fața ta, i-am spus calm.

— Dacă așa se poartă, așa am găsit în magazin! Oftalmoloaga mi-a zis că ochelarii de soare sunt la fel de importanți ca aceia de vedere.

— Știu că sunt.

— Ești ca taică-tău, îți place să comentezi.

M-am făcut că nu aud.

— Când vin pe la tine, mergem împreună să-ți cauți alții mai micuți, ți-i plătesc eu.

— N-am nevoie de banii tăi, mergem, dar nu mă pui tu pe mine să-mi iau din ăia rotunzi ca ai lui John Lennon, că eu nu sunt proastă.

Eu eram proasta aici. Aveam pe Facebook o poză cu niște ochelari rotunzi la care mama dăduse *love*. Ne-am cerat câteva săptămâni pe acest subiect, apoi am lăsat-o în pace. A șters câțiva oameni din lista de prieteni și am încheiat discuția.

Mama e mulțumită cu viața ei – e la pensie, dar mai câștigă câte un ban atunci când e chemată la cineva să facă o injecție sau să schimbe un pansament. În tinerețe, a lucrat ca asistentă. De fapt, a terminat pe timpul lui Ceaușescu un liceu tehnic și a lucrat la fabrica de rulmenți până după Revoluție, când nașa mea a băgat-o la o postliceală particulară și a angajat-o cu pile la secția de nou-născuți a spitalului județean. De asta locuim într-un cartier de muncitori, unde toată lumea se cunoaște cu toată lumea. Înainte să se dea blocul în folosință, cei cărora le fuseseră repartizate apartamente pe Strada Gladiolei ajutaseră la terminarea lor – blocurile fuseseră construite, dar oamenii veniseră să ajute la curățenie, la strângerea molozului și a nisipului, la spălarea scărilor. Așa le-a cunoscut mama pe cele patru femei cu care e prietenă și astăzi. Toate sunt văduve sau divorțate. Iese cu ele în oraș și la Clubul pensionarilor, pleacă la tratamente balneare vara – mama chiar pare independentă.

I-am sugerat de câteva ori să vină la mine, în București, dar nu vrea să audă. Mai ales acum, când nu mai știm nimic de tata. Sunt divorțati, dar câțiva ani au păstrat legătura, în sensul că tata o mai vizita atunci când avea chef de ceartă. Zice că e prea mare agitația în București, nu-și poate imagina ce înseamnă două milioane de oameni adunați în același loc și că nu schimbă pe nimic liniștea orașului ei. Așa e, dacă mergi prin Slatina ziua în amiaza mare, e liniște. Vara sunt 43 de grade la umbră, viața e paralizată, nimeni nu iese din casă, străzile sunt tăcute ca mormintele.

La capătul străzii noastre începe un cartier de case. În copilărie, prietenii mei și cu mine îi consideram țărani pe cei care locuiau acolo. Din *țărani proști* nu-i scoteam. Când mergeam spre casele lor, simțeam că intrăm într-un film de groază, ne speriam unii pe alții, o luam la fugă imaginându-ne că ne urmărește cineva. Oricum, zona aia ne era interzisă. Cum ne vedea vreun vecin pe acolo, cum striga după noi să ne întoarcem la scară, nu conta dacă copilul lui era cu noi sau nu.

Spre deosebire de mama, tata recunoștea că orașul nu era așa liniștit cum părea. Tata nu e mort, folosesc trecutul pentru că nu mai știu ce părere are azi despre asta. A dispărut din oraș acum cinci ani. Am crezut că e plecat pe la vreo rudă, undeva mai departe într-o localitate cu semnal telefonic slab. Mai fusese acolo și mă sunase de pe acoperișul casei. Eu am plecat din Slatina după ce-am terminat liceul, anul în care se împlineau zece ani de la ultima crimă care rupsese liniștea orașului. O dată la zece, cincisprezece ani, o crimă zguduia liniștea orașului, dar mama zicea că sunt cazuri izolate, conjuncturi nefericite care se întâmplă oriunde în lume, doar că par mai tragice la noi în oraș, din lipsă de subiecte. La noi în casă nu trebuia să se discute despre asta – *c'est la vie*, zicea mama, folosind singura expresie pe care o știa în franceză.

Aș fi crezut că dispariția tatei avea legătură cu crimele, dacă în acea perioadă n-ar fi murit profesoara mea de franceză din liceu. Era o tipă de 40 de ani, necăsătorită, micuță și slabă, purtând fuste până în pământ. N-aș numi-o habotnică, dar trecea zilnic pe la biserică. În dimineața în care era planificată proba de franceză oral de la BAC, luase taxiul ca să ajungă la liceul la care fusese repartizată. Altul decât al meu. Nimeni n-a mai știut nimic de ea de atunci, taxime-tristul declarase că o lăsase la două sute de metri de liceu, la cererea ei, și o văzuse îndreptându-se spre poarta liceului. A fost găsită după o lună, în pădurea de lângă liceu, dezbră-

cată, rasă în cap și cu ochii scoși, mâncau ciorile din ea. Nu s-a găsit criminalul. Era o persoană extrem de liniștită, ce dușmani să fi avut?

Nici tata nu avea dușmani. Era mecanic auto și, dacă nu se afla la vulcanizare, îl găseai pe sub mașina vreunui vecin, încercând să repare ceva. Tata era un tip glumeț, săritor și politicos. Uneori mă rușinam din cauza glumelor lui. La ultimul Paște pe care-l petrecuserăm împreună, la miezul nopții, două vecine intrau în scară cu lumânările aprinse, iar tata le-a strigat de pe balcon:

— Aveți două șanse: ori dați foc la casă, ori la banca din fața scării, că și așa Primăria nu aprinde becurile.

Glumă de mitocan. E drept că îl deranjau foarte mult becurile arse de la stâlpii de iluminat care nu se schimbau cu lunile. Lumina slabă, credea tata, era aliatul infractorilor de la noi din oraș. De unde începeau casele, stâlpii se răreau, așa că oamenii erau obligați să lase câte un bec aprins în curte. Lângă una dintre acele case avusese loc prima crimă după '90, la a treia pe dreapta, pe linia blocului nostru.

Aveam vreo zece ani. Tata îmi amenajase pe balcon o reședință de vară, legând un cearșaf pe verticala balconului, de culmea de rufe și de un dulap. Stăteam acolo când mă plictiseam în casă. La un moment dat, s-au auzit sirenele de salvare și poliție. M-am uitat pe geam, ca toți oamenii care erau acasă în acel moment, și am văzut cum strada se umplea de lume. Am coborât și eu, deși eram singură acasă și nu aveam voie să fac asta. Am mers spre case împreună cu alți copii, alături de o vecină. Mașinile opriseră lângă o casă dărăpănată în care locuia un copil cam de vârsta mea, un copil despre care nu știam dacă avea părinți, nu vorbisem niciodată cu el. Când treceam prin fața porții lui, ne opream să ne uităm, iar el apărea brusc și arunca după noi cu pietre. Îi ziceam Țiganul doar pentru că era nespălat și îl văzusem la cerșit la piața agroalimentară. Nu știu de unde a apărut tata, dar mi-a dat o palmă și m-a certat de față cu toată lumea. M-a

întrebat de ce plecasem de acasă și de ce mă bagam în treburile oamenilor. I-am spus că am coborât și eu, cum a coborât toată scara, și că am stat deoparte, nici măcar nu știam dacă Țiganul e viu sau mort.

Era mort, a aflat mama de la spital toate detaliile. Stătuse mort în casă vreo săptămână, până când vecinii se plânseră de miros și chemaseră poliția. S-a dovedit că avea părinți, doi alcoolici care plecaseră fiecare cu altcineva prin satele vecine, iar copilul rămăsese singur într-o casă netencuită și cu ferestrele scoase din tocuri. La cum arătau casa și curtea invadată de buruieni și fier vechi, nu jaful era motivul crimei. Copilul avea capul zdrobit, corpul ciopărit și tălpile arse. În acea vară, n-am avut voie să stau în fața blocului nesupravegheată. Vecinii vorbeau între ei și întotdeauna era cel puțin un adult la scară sau pe geam, uitându-se după noi. Cum se înnopta, tot cartierul intra în casă. De atunci am început să stau pe afară cu program, ceea ce mă deranja destul de puțin. Dacă mama și tata erau acasă, acolo trebuia să fiu și eu.

Mama a fost o femeie nefericită. De asta m-am și decis să nu o mai cert pentru ce postează pe Facebook. Tata a suportat greu ideea ca ea să facă postliceala și să plece din uzină. I se părea că se emancipează, iar mama se deștepta pe zi ce trecea și prindea curaj să-l înfrunte. Dacă tatei nu-i plăcea mâncarea gătită de mama, n-avea decât să-și facă singur alta. Mama stătea cu mine în cameră când îmi făceam temele și citea pentru ea. Nu participa la toate orele pentru că mergea și la fabrică, avea și grijă de casă, dar xeroxa cursurii de la fetele mai tinerele. Tata zicea că aruncă banii pe geam, însă mama își vedea de treburile ei. L-a lăsat să vorbească singur de câteva ori. Stăteam, eu la birou, mama în pat și ne vedeam de lecții.

Într-o zi în care tata o certase mai rău decât de obicei, a intrat peste noi în cameră și a aruncat în ea cu fierul de călcat. Mama s-a ferit, dar talpa fierului a atins-o, i s-au înroșit

Cuprins

Cuvânt înainte	5
de Andreea Răsuceanu	
DIANA BĂDICA	
<i>Unfriend</i>	9
LAVINIA BRANIȘTE	
Cuiburi	19
VITALIE CIOBANU	
Zilele după Oreste	29
DAN COMAN	
Caolinul Rebrîșoara	41
BOGDAN COȘA	
Cât de aproape sunt ploile reci și vremea rea	59
AUGUSTIN CUPȘA	
Ceață (<i>making of</i>)	75
TUDOR GANEA	
Iod	87
ADELA GRECEANU	
Mutele	101
MIHAI MATEIU	
debut & post	115

IOANA NICOLAIE

Vaca galbenă comunistă 133

Insigna cu stemă 140

VERONICA D. NICULESCU

Trezirea 149

COSMIN PERȚA

Însemnările unei fete căreia îi plăcea supa 165

BOGDAN RĂILEANU

Rime mici 177

O seară pe plajă 198

CORINA SABĂU

Și se auzeau greierii 207

SEBASTIAN SIFFT

Fuga 217

TATIANA ȚÎBULEAC

Accidentul 237